

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Προσχέδιο πρότασης του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κρίση της πανδημίας έθιξε βαθύτερα θέματα του οικονομικού και κοινωνικού συστήματος, κλόνισε τις βεβαιότητες ενός παγκοσμιοποιημένου καπιταλιστικού πολιτισμού, που κυριαρχείται από την ιδέα της ατέρμονης υποταγής της φύσης και της ακόρεστης οικονομικής μεγέθυνσης. Εδώ και χρόνια διαδοχικές κλιματικές και οικολογικές κρίσεις έχουν καταδείξει την ανάγκη αλλαγής πορείας.

Οι πρόσφατες οικονομικές κρίσεις υπέδειξαν το εύθραυστο των οικονομιών. Είναι πλέον κοινός τόπος τα αίτια να αποδίδονται στην ίδια την απελευθέρωση των αγορών και την απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, την υποχώρηση των κρατικών ρυθμίσεων στην οικονομία και την αποδυνάμωση του κοινωνικού κράτους.

Ο «πόλεμος κατά του κορωνοϊού», ανέδειξε πρωτόγνωρες μορφές πάνδημης συστράτευσης και αλληλεγγύης. Αποδόμησε τις θεωρήσεις που προέτρεπαν σε ένα διαρκή ανταγωνισμό, και επανέφερε την υπεροχή του δημόσιου και καθολικού ως καταστατικής αρχής προστασίας της υγείας. Επανέφερε στο επίκεντρο την αναγκαιότητα της κοινωνικής συνοχής ως υπέρτερης αξίας έναντι κάθε μορφής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού. Ανέδειξε ξανά τη σημασία των δημοσίων πολιτικών και παρεμβάσεων στην οικονομία και την αξία του κοινωνικού κράτους.

Η οικονομική κρίση της πανδημίας αντιμετωπίζεται σήμερα με μια σημαντική αλλαγή οικονομικού παραδείγματος. Απεριόριστη έκδοση νέου χρήματος, χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων και στήριξη της πραγματικής οικονομίας, των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Η πολιτική διαμάχη με τις δυνάμεις του νεοφιλελευθερισμού θα βρίσκεται στο επίκεντρο της επόμενης μέρας.

Για την Αριστερά που είναι στρατηγικά ταυτισμένη με την κοινωνική δικαιοσύνη και τη δημοκρατία, που αναζητά διαρκώς τρόπους έκφρασης της κοινωνικής πλειοψηφίας για συγκεκριμένες και ώριμες αλλαγές που ενισχύουν τη θέση των πολλών, η σημερινή συγκυρία επιβάλλει την λήψη συγκεκριμένων μέτρων και την ανάδειξη πολιτικών που θα βγάλουν την ελληνική κοινωνία από τη σημερινή κρίση.

Είναι η προοδευτική απάντηση στην κλιματική κρίση όπου θα επιδιώξει να είναι συμμετοχική, δημοκρατική και το προνομιακό πεδίο ανάπτυξης της οικονομίας. Είναι η πρόκληση των ανισοτήτων που επιβάλλει τη στήριξη του κόσμου της εργασίας και την ενδυνάμωση του κοινωνικού κράτους. Είναι η αναβίωση ενός πρωτόγνωρου συντηρητισμού και αυταρχισμού που απαιτεί στον αντίποδα, την ενίσχυση των δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και των θεσμών.

Η προοδευτική και ριζοσπαστική στροφή που χρειάζεται ο τόπος επιδιώκει τον οικολογικό και κοινωνικό μετασχηματισμό της ελληνικής κοινωνίας με δικαιοσύνη και ασφάλεια που θα δώσει ώθηση στην οικονομία, θα αναβαθμίσει τη διεθνή θέση της χώρας, θα αυξήσει και θα μοιράσει δίκαια τον πλούτο και θα ενισχύσει τη θέση των εργαζομένων και των μικρομεσαίων στρωμάτων της κοινωνίας.

ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ και ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Η ευρωπαϊκή απάντηση στην οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία, με διαδοχικούς συμβιβασμούς και με μεγάλες καθυστερήσεις, διαμόρφωσε ένα πλαίσιο χρηματοδότησης παρεμβάσεων για τα επόμενα χρόνια επιπρόσθετο στις καθιερωμένες ευρωπαϊκές πολιτικές όπως η ΚΑΠ και η Πολιτική Συνοχής (ΕΣΠΑ). Αυτό θα γίνει με τον άμεσο δανεισμό της ίδιας της Κομισιόν και θα αποπληρωθεί με έσοδα από την μελλοντική φορολόγηση δραστηριοτήτων όπως οι χρηματιστηριακές συναλλαγές ή τα κέρδη των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων του ψηφιακού τομέα. Η κατανομή των πόρων γίνεται με βάση την ένταση της οικονομικής κρίσης από την πανδημία σε κάθε χώρα. Η Ελλάδα αναμένεται να λάβει περίπου 32 δις τα επόμενα χρόνια. Τα 19 δις σε άμεσες πληρωμές και τα υπόλοιπα σε δάνεια. Αυτά προστίθενται στα 40 δις των «παραδοσιακών» πόρων για την περίοδο 2021-2028. Συνεπώς, για πρώτη

φορά σε ευρωπαϊκό επίπεδο λαμβάνεται απόφαση για αμοιβαιοποίηση χρέους με ισχυρά αναδιανεμητικά στοιχεία μεταξύ των κρατών, γεγονός που δεν μπορεί παρά να αξιολογηθεί θετικά από τις προοδευτικές δυνάμεις που παραδοσιακά πίεζαν για περισσότερη αλληλεγγύη στην Ευρώπη.

2. Το Ταμείο Ανάκαμψης απαιτεί ένα Εθνικό Σχέδιο που πρέπει να υποβληθεί μέχρι τον Απρίλιο του 2021. Με βάση την απόφαση του Ε. Συμβουλίου, το πρόγραμμα φιλοδοξεί να είναι εμπροσθοβαρές καθώς το 70% των πόρων θα πρέπει να δεσμευτεί το 2021 και το 2022 με το υπόλοιπο 30% στο 2023. Ωστόσο κατά τη διαπραγμάτευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των σχετικών κανονισμών, εξαιτίας της δυσκολίας ταχείας ωρίμανσης και υλοποίησης δράσεων που αντιμετωπίζουν σχεδόν όλα τα κράτη, φαίνεται να διαγράφονται οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις και να ισχύει μόνο ένα τελικό χρονικό όριο ολοκλήρωσης των έργων και των πληρωμών τους το 2026. Μαζί με τα ΕΣΠΑ και την Κοινή Αγροτική Πολιτική, δημιουργεί ένα σημαντικό πεδίο ενίσχυσης της ελληνικής οικονομίας με περίπου 72 δις μέχρι το 2028. Το Ταμείο Ανάκαμψης, τα ΕΣΠΑ, οι εθνικοί επενδυτικοί πόροι, και ο προϋπολογισμός σε θέματα οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής πολιτικής διαμορφώνουν ένα πλαίσιο που καθιστά απαραίτητη μία συνεκτική πολιτική και ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο για την ελληνική οικονομία.

Το Ταμείο Ανάκαμψης επιβάλλει μεγάλη κινητοποίηση θεσμών και φορέων. Οι φορείς δεν είναι προετοιμασμένοι να επιλέξουν έργα τους επόμενους μήνες και να τα ωριμάσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Η διαχείριση πρακτικά διπλάσιων πόρων από το καθιερωμένο ΕΣΠΑ από μία Περιφερειακή Αρχή ή ένα φορέα υλοποίησης φαντάζει ιδιαίτερα δύσκολη, λόγω περιορισμένων ανθρωπίνων και τεχνικών πόρων. Το Ταμείο Ανάκαμψης παρουσιάζει ομοιότητες και διαφορές με τα προγράμματα ΕΣΠΑ ενώ διαφαίνεται ως πιθανή η μεταφορά έργων από το ένα στο άλλο. Είναι ένα πρόγραμμα με δυνατότητα χρηματοδότησης μεταρρυθμίσεων, δραστηριοτήτων και νέων πρωτοβουλιών. Επομένως απαιτείται συνδυασμένη προσπάθεια του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα και των περιφερειακών θεσμών προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πόροι εντός χρονοδιαγράμματος και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά εργαλεία.

3. Το Ταμείο Ανάκαμψης έχει τρεις βασικούς στόχους. Πράσινη ανάπτυξη, ψηφιακός μετασχηματισμός και ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και περιφερειακής ανθεκτικότητας. Οι πόροι θα κατανεμηθούν κατά σχεδόν 40% στην πράσινη ανάπτυξη και 20% στον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Με αυτά τα δεδομένα το Ταμείο Ανάκαμψης βρίσκεται στο επίκεντρο δύο διαφορετικών στρατηγικών για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Η πρώτη στρατηγική που προσανατολίζεται η κυβέρνηση προεγγράφεται στην Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη και τις βασικές κατευθύνσεις του προγράμματος της ΝΔ. Για τη ΝΔ φαντάζει ως μία ακόμα ευκαιρία προώθησης της νεοφιλελεύθερης ατζέντας που συγκροτείται γύρω από τέσσερις θεμελιακές σκέψεις. Πρώτον περαιτέρω ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων με άμεσο αντίκτυπο στους μισθούς. Δεύτερον ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα με ιδιωτικοποιήσεις κρατικών επιχειρήσεων σε υποδομές και ενέργεια, αποκλειστική ανάθεση σε ΣΔΙΤ των έργων υποδομής και κυκλικής οικονομίας και την μερική ιδιωτικοποίηση του ασφαλιστικού συστήματος, των υπηρεσιών υγείας και επιλεκτικά της εκπαίδευσης. Τρίτον την συρρίκνωση των ΜΜΕ επιχειρήσεων στο όνομα της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας και της επιλογής των μεγάλων επιχειρήσεων στην πράσινη μετάβαση και την κυκλική οικονομία. Τέταρτο τη μείωση της φορολογίας για τις ευκατάστατες εισοδηματικά τάξεις και τις μεγάλες επιχειρήσεις και τη μεταφορά φορολογικών βαρών σε κατανάλωση και σε μικρές και μεσαίες ιδιοκτησίες, με παράλληλη μείωση των κοινωνικών δαπανών. Το μοντέλο της κυβέρνησης όχι μόνο δεν έχει στόχο τη μείωση των υφιστάμενων διευρυμένων ανισοτήτων, αλλά θα δημιουργήσει νέες και πιο βαθιές «πράσινες» «ψηφιακές» και κοινωνικές ανισότητες. Το μοντέλο αυτό μειώνει το εισόδημα και το επίπεδο κοινωνικών υπηρεσιών για τη συντριπτική πλειοψηφία της κοινωνίας, ευρύτατων μεσαίων και χαμηλών εισοδηματικά στρωμάτων.

Η δεύτερη στρατηγική που προκρίνεται από το ΣΥΡΙΖΑ προωθεί την ρύθμιση της αγοράς εργασίας με συλλογικές συμβάσεις, ενίσχυση των μισθών, και πολύπλευρη στήριξη της εργασίας, τη διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα σε δίκτυα, υποδομές και υπηρεσίες βασικών αγαθών (ενέργεια, νερό), τη στήριξη και ανανέωση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και την ενίσχυση του ενιαίου και καθολικού κοινωνικού κράτους (παιδεία, υγεία, συντάξεις, πρόνοια). Η φορολογία θα γίνει δικαιότερη με μείωση της φοροδιαφυγής, και προοδευτική φορολόγηση, που θα ελαφρύνει χαμηλότερες και μεσαίες εισοδηματικές ομάδες. Το προοδευτικό μοντέλο έχει ως πρώτη προτεραιότητα τη μείωση των ανισοτήτων και της ανασφάλειας. Προσβλέπει στην ενεργειακή δημοκρατία και στην κοινωνική συμμετοχή στην παραγωγή

ενέργειας και την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας σε όλο το παραγωγικό και τεχνολογικό φάσμα.

Η στροφή σε παραγωγικές επενδύσεις σε γεωργία, βιομηχανία και τεχνολογία, εδράζεται στην κατά προτεραιότητα χρηματοδότησής τους από τα διαθέσιμα μέσα (Αναπτυξιακός Νόμος, Αναπτυξιακή Τράπεζα, ΕΣΠΑ), στη διαμόρφωση κατάλληλων τεχνολογικών υποδομών και στην κινητοποίηση του καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού. Η ελληνική οικονομία μπορεί να ενισχύσει το παραγωγικό της μοντέλο με δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας και με προοπτική τη διεθνή αναβάθμισή της.

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ

Οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ για το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελούν εξειδικεύσεις του Προσχεδίου του Προγράμματος του ΣΥΡΙΖΑ, που αναμένεται να συζητηθεί και να αποφασιστεί στο επικείμενο συνέδριο. Εκπορεύονται από την στρατηγική του για Οικονομική Ανάπτυξη με Κοινωνική Δικαιοσύνη όπως αυτή καταγράφηκε στην Αναπτυξιακή Στρατηγική που διαμόρφωσε ως κυβέρνηση το 2018, το Εθνικό Σχέδιο για την Πράσινη Μετάβαση που υπέβαλλε στην Κομισιόν το 2018, και τις προτάσεις για άμεσα μέτρα στήριξης της οικονομίας κατά τη φάση της πανδημίας δηλαδή τα προγράμματα «Μένουμε Όρθιοι» 1 και 2.

Οι προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ συμπυκνώνονται σε πέντε άξονες παρεμβάσεων:

A. Δίκαιη Πράσινη μετάβαση με την κοινωνία μαζί

B. Για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου: ενίσχυση της εργασίας, έμφαση στην εργασία των νέων και των γυναικών, ενίσχυση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

Γ. Δίκαιη Ψηφιακή Μετάβαση

Δ. Κοινωνική συνοχή και ανθεκτικότητα.

Ε. Περιφερειακή Συνοχή – Αναζωογόνηση πόλεων και υπαίθρου

A. Δίκαιη πράσινη μετάβαση με την κοινωνία μαζί

Οι στόχοι της πράσινης μετάβασης για το 2030 και το 2050 είναι δεδομένοι. Η Ελλάδα έχει προσυπογράψει τη Συμφωνία για το Κλίμα του Παρισιού, και φυσικά έχει προσυπογράψει τους δεσμευτικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παραγωγή από ΑΠΕ του 60% της ενέργειας το 2030 και του 100% το 2050. Αντίστοιχοι στόχοι υπάρχουν για τη μεγάλη μείωση των εκπομπών ρύπων σε κατοικία, μεταφορές, βιομηχανία και τον εκμηδενισμό τους το 2050 .

Εντούτοις η ενεργειακή μετάβαση χρειάζεται ένα συγκεκριμένο σχέδιο που να απαντάει σε τρία σημαντικά κριτήρια. Πρώτον την αποτελεσματικότητα, τη διασφάλιση δηλαδή σχετικά φτηνής ενέργειας σε καταναλωτές και επιχειρήσεις. Δεύτερο την κοινωνική διάσταση, το γεγονός δηλαδή ότι όλοι πρέπει να συμμετέχουν χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς και με τα οικονομικά οφέλη από τη μετάβαση να διαχέονται σε πολλούς. Τρίτον την αναπτυξιακή διάσταση την ενίσχυση δηλαδή εγχώριων αλυσίδων παραγωγής αξίας, της τεχνολογίας και της απασχόλησης.

Υπάρχουν δύο στρατηγικές, δύο διαφορετικά μοντέλα στην πράσινη μετάβαση που έχουν διαφορετικά προτάγματα και συνέπειες σε σχέση με τα τρία αυτά κριτήρια. Το πρώτο μοντέλο, επικεντρώνεται σε έργα μεγάλης κλίμακας, σε μεγάλες διασυνδέσεις και δίκτυα μεταφοράς ενέργειας και αποκλειστικά σε ιδιωτικές μεγάλες επενδύσεις παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας. Το δεύτερο μοντέλο εδράζεται στην αυτοπαραγωγή-αυτοκατανάλωση, -την παραγωγή και κατανάλωση δηλαδή ενέργειας από τα ίδια τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, την αποκέντρωση της παραγωγής, την τοπικότητα και την ανάπτυξη

τοπικών δικτύων, και φυσικά πιο συμμετοχικές μορφές στις επενδύσεις και τη διαχείριση (ενεργειακές κοινότητες).

Η στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ επικεντρώνεται σε μία πράσινη μετάβαση στην οποία συμμετέχει η κοινωνία, δίνεται προτεραιότητα στις ασθενέστερες εισοδηματικά κοινωνικές ομάδες και ενισχύει την εγχώρια παραγωγή και τεχνολογία.

Προτείνει τις εξής παρεμβάσεις:

Ανάπτυξη ΑΠΕ και εξοικονόμηση ενέργειας

- Ανάπτυξη ΑΠΕ. Το 1/2 των αδειών ΑΠΕ κατανέμεται σε ενεργειακές κοινότητες, σε αυτοκατανάλωση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις ΑΠΕ και αγρότες. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ διακρίνεται σε δύο διακριτές και ισότιμες αγορές σε επίπεδο περιφέρειας προκειμένου να ενισχυθεί η ενεργειακή δημοκρατία.
- Εξοικονομώ κατ' οίκον με κοινωνικά και εισοδηματικά κριτήρια. Δίνονται μεγαλύτερες επιδοτήσεις στα χαμηλότερα εισοδήματα. Ενθαρρύνονται κοινωνικά προγράμματα Δήμων ή άλλων φορέων για τα ευάλωτα νοικοκυριά.
- Εξοικονομώ για δημόσια κτίρια όπως σχολεία, νοσοκομεία, πανεπιστήμια, μουσεία, κρατικά θέατρα και χώροι πολιτισμού.
- Πρόγραμμα πράσινης μετάβασης για τον ενεργοβόρο τομέα της βιομηχανίας (τσιμέντα, αλουμίνιο, σιδηροβιομηχανία, νικέλιο)
- Πρόγραμμα εξοικονόμησης για ΜμΕ και βιοτεχνίες
- Στήριξη πρωτοβουλιών για ΑΠΕ σε βιομάζα, βιοαέριο, γεωθερμία, πράσινο υδρογόνο, θαλάσσια αιολικά

Τοπικά δίκτυα

- Τοπικά δίκτυα και τοπικές μονάδες αποθήκευσης σε περιφερειακό επίπεδο από ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ
- Ολοκλήρωση διασυνδέσεων νησιών
- Πράσινα νησιά με τοπικά δίκτυα και συμμετοχική παραγωγή τοπικών επιχειρήσεων και ενεργειακών κοινοτήτων
- Έξυπνα δίκτυα και έξυπνοι μετρητές με διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα του ΔΕΔΔΗΕ/ΑΔΜΗΕ

Μεταφορές

- Προγράμματα εξηλεκτρισμού μέσω σταθερής τροχιάς (σιδηρόδρομος)
- Ηλεκτρικά αστικά Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
- Σταθμοί φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων
- Πλοία κοντινών αποστάσεων
- Πρόγραμμα κινήτρων για αντικατάσταση βαρέων οχημάτων με νεότερα και περιβαλλοντικά φιλικότερα.

Δίκαιη Μετάβαση

- Απολιγνιτοποίηση και σχέδιο τοπικής ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης με έμφαση στη γεωργία, στις ΑΠΕ και στις ενεργειακές κοινότητες, την εξοικονόμηση ενέργειας με ισχυρότερο «Εξοικονομώ», τη μεταποίηση και την τεχνολογία, τον πολιτισμό, την παιδεία και την υγεία, τα έργα υποδομής και διασυνδέσεων, έργα ολοκληρωμένης αποκατάστασης εδαφών (repurposing) με ολοκληρωμένο χωρικό σχεδιασμό και ειδικά κίνητρα για έρευνα και ανάπτυξη.

Περιβάλλον

- Διαχείριση δασών με υλοποίηση της Εθνικής Δασικής Στρατηγικής, προώθηση της δάσωσης και σύγχρονα εργαλεία παρακολούθησης και πρόληψης δασικών πυρκαγιών.
- Αποκατάσταση του πλαισίου διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών (φορείς διαχείρισης). Διαχείριση και κινητροδότηση επιλεγμένων δράσεων οικοανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής γεωργίας σε περιοχές Νατούρα, συμβατών με τα Σχέδια Διαχείρισης και τους Στόχους Διατήρησης.
- Αποκατάσταση και προστασία από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (αναδασώσεις, αντιπλημμυρικά με αποκατάσταση φυσικών ροών και πλημμυρικών πεδιάδων, αναβίωση υδροβιότοπων, θαλάσσια συστήματα προστασίας ειδών).
- Οριοθέτηση παραλιών και οριστική κατεδάφιση αυθαιρεσιών σε παραλίες, ρέματα και δάση.

Κυκλική Οικονομία

- Κίνητρα για δράσεις βιομηχανικής συμβίωσης σε επιχειρηματικά πάρκα
- Κίνητρα προς επιχειρήσεις για χρήση δευτερογενών υλικών
- Δημιουργία μονάδων κυκλικής οικονομίας και ελληνικής βιομηχανίας ανακύκλωσης

B. Για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου: ενίσχυση της εργασίας, έμφαση στην εργασία των νέων και των γυναικών, ενίσχυση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

Η οικονομική στρατηγική της κυβέρνησης επικεντρώνεται στην απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, την μείωση των μισθών, στην αναδιανομή των φορολογικών πόρων υπέρ των πλουσιότερων ομάδων, την εκκαθάριση των λεγόμενων μη ανταγωνιστικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, το διαρκές άνοιγμα πεδίων της οικονομίας στην ιδιωτική πρωτοβουλία ώστε να δημιουργούνται ευνοϊκοί όροι συσσώρευσης και συγκέντρωσης κεφαλαίου προς όφελος μεγάλων και πολύ μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων. Αυτή η στρατηγική αντανάκλαται αυτούσια στην ενδιάμεση Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη, στο σχέδιο που η κυβέρνηση απέστειλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και φυσικά εγγράφεται στο πρόγραμμα της ΝΔ.

Απέναντι σε αυτή την κυρίαρχη στρατηγική, η οικονομική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ έχει στον πυρήνα της την ιδέα ότι η εργασία αποτελεί παραγωγική δύναμη. Η στήριξη των μισθών, η διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων και η μείωση των ανισοτήτων συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη. Έτσι προκρίνει τη λειτουργία της αγοράς εργασίας με κανόνες και αυστηρό έλεγχο τήρησης τους, την κατοχύρωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, την αύξηση του κατώτατου μισθού, την αναδιανομή πλούτου και ισχύος υπέρ του κόσμου της εργασίας, την αξιοποίηση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας για την δημιουργία καινοτομίας και τον μετασχηματισμό της συσσωρευμένης παραγωγικής και εξωπαραγωγικής εμπειρίας της σε γνώση και τέλος την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τον αναπροσανατολισμό τους σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Βάσει αυτής της στρατηγικής, ο ΣΥΡΙΖΑ προτείνει τις εξής παρεμβάσεις:

Εργασία

- Εφαρμογή σε πιλοτική βάση του 35ώρου ή του τετραήμερου εργασίας με παράλληλη διατήρηση των μισθών για επιλεγμένους κλάδους: Το κράτος καλύπτει το ποσό που αντιστοιχεί σε μισθούς και ασφαλιστικές εισφορές για το υπολειπόμενο του 40ώρου/τετρημέρου, με υποχρέωση διατήρησης του νέου ωραρίου για περαιτέρω χρονικό διάστημα. Το μέτρο συνοδεύεται με μελέτη αξιολόγησης των αποτελεσμάτων σε σχέση κυρίως με τις επιπτώσεις του στην παραγωγικότητα της εργασίας.
- Ενίσχυση της εργασίας των νέων. Ειδικά προγράμματα ενίσχυσης της απασχόλησης για 50.000 νέους επιστήμονες διάρκειας 24 μηνών, με αυξημένες αμοιβές.

- Ενίσχυση των μακροχρόνια ανέργων και των γυναικών. Πρόγραμμα κοινωφελούς εργασίας για 100.000 συμπολίτες μας, με έμφαση στις γυναίκες, διάρκειας 12 μηνών με παράλληλη κατάρτιση/επανακατάρτιση.
- Διεύρυνση του πλαισίου προστασίας των εργασιακών δικαιωμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στις νέες μορφές εργασίας (πλατφόρμες εργασίας όπου οι εργαζόμενοι εμφανίζονται ως «συνεργάτες» – τηλεργασία).
- Η κατάρτιση/επανακατάρτιση αποτελεί σημαντικό μέτρο ενίσχυσης της θέσης του εργαζόμενου στην αγορά εργασίας. Κατά καιρούς μέτρα κατάρτισης χαρακτηρίστηκαν από σπατάλη πόρων με φτωχά ουσιαστικά αποτελέσματα. Προτείνεται οι δράσεις κατάρτισης να προκύπτουν από μελέτες διάγνωσης αναγκών, τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων, με τη συμμετοχή και τη συνεργασία δημόσιων πανεπιστημίων και συλλογικών φορέων εργαζομένων και επιχειρήσεων.
- Στήριξη της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας με ίσα δικαιώματα όσον αφορά στους μισθούς και στην εργασιακή τους εξέλιξη.
- Ενίσχυση της υγείας και ασφάλειας στην εργασία με έμφαση στην πρόληψη και την ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων.

Πολιτικές στήριξης παραγωγικών και τεχνολογικών δικτύων

- Ενίσχυση (και ίδρυση) βιοτεχνικών και τεχνολογικών πάρκων σε περιφερειακό επίπεδο και επιδότηση του κόστους των υποδομών.
- Τα χρηματοδοτικά εργαλεία του Αναπτυξιακού Νόμου, του ΕΣΠΑ, του Ταμείου Ανάκαμψης και της Αναπτυξιακής Τράπεζας κατευθύνονται κατά απόλυτη προτεραιότητα σε παραγωγικές και τεχνολογικές επενδύσεις.
- Στήριξη των παραγωγικών κλάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας όπως η αγροδιατροφή με προστασία από αθέμιτο ανταγωνισμό, ενίσχυση με επιδοτούμενους μηχανισμούς πιστοποίησης και αναμόρφωση των μηχανισμών χρηματοδότησης και εξαγωγικών εγγυήσεων.
- Μέτρα για την βιομηχανική ανάκαμψη σε κλάδους με δυναμική επιστροφή (ναυπηγεία, χημικές βιομηχανίες) με αξιοποίηση διεθνών συνεργιών, δημόσιων προμηθειών
- Βελτίωση και περαιτέρω απλοποίηση της αδειοδότησης παραγωγικών και τεχνολογικών επιχειρήσεων με βάση τις ήδη δρομολογημένες διαδικασίες επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

Ειδικά για τις ΜΜΕ

- Ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων της Αναπτυξιακής Τράπεζας με ειδικά κίνητρα για τη δημιουργία clusters, συνεργειών και συνεργασιών.
- Μόνιμο και σταθερό πλέγμα χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων για επενδύσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες και χρηματοδότηση της έρευνας και καινοτομίας τους.
- Αναμόρφωση των μηχανισμών χρηματοδότησης και εγγυήσεων για τις εξαγωγές των μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων
- Διεύρυνση των μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας και επενδύσεων υψηλού επιχειρηματικού ρίσκου για την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και την υποστήριξη, κυρίως, παραγωγικών επιχειρήσεων έντασης γνώσης σε όλα τα στάδια λειτουργίας τους
- Νομοθεσία για περιορισμούς σε αθέμιτο ανταγωνισμό από υπεραγορές εντός πόλεων, και ειδική νομοθεσία για πλατφόρμες εμπορίου, και διευκόλυνση πρόσβασης των καταναλωτών σε προϊόντα ΜΜΕ.

Φορολογικά μέτρα

- Φορολογικά κίνητρα για καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες.
- Ευνοϊκά τοπικά κίνητρα και μείωση τοπικών επιβαρύνσεων (δημοτικά τέλη και άλλες κατηγορίες) για νέες επενδύσεις σε τεχνολογία και καινοτομία.

- Δικαιότερο φορολογικό σύστημα. Αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος μέσω της δικαιότερης κατανομής των φορολογικών βαρών, την πάταξη της φοροδιαφυγής, την μείωση των φόρων κατανάλωσης, την προοδευτική φορολόγηση εισοδημάτων και πλούτου, την κατάργηση των έκτακτων εισφορών, και την απλοποίηση του φορολογικού συστήματος. Στόχος είναι το ελληνικό φορολογικό σύστημα να συγκλίνει με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους φορολόγησης εισοδημάτων, επιχειρήσεων και κατανάλωσης, να ενισχυθεί η αναδιανεμητική φύση του και να μειωθούν οι ανισότητες.

Έρευνα και Καινοτομία

Η υλοποίηση ενός νέου μοντέλου δίκαιης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς Ανάπτυξης βασίζεται αναπόδραστα στη χρηματοδότηση του ερευνητικού και επιστημονικού οικοσυστήματος, την ενίσχυση του εγχώριου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, την έμπρακτη ενθάρρυνση και στήριξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη στοχευμένων εμβληματικών δράσεων με ισχυρό κοινωνικό αποτύπωμα. Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται τα εξής:

- Προαγωγή της βασικής Έρευνας και Καινοτομίας, στήριξη του ερευνητικού δυναμικού και ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών (capacity building). Η υποστήριξη και ανάδειξη του ανθρώπινου δυναμικού και η αναβάθμιση βασικών και κρίσιμων ερευνητικών υποδομών μεγάλης κλίμακας είναι προϋπόθεση για την αποτελεσματική στήριξη της ποιοτικής και ελεύθερης βασικής Έρευνας και την ανάπτυξη επιστημονικής Καινοτομίας. Προτείνεται η ενίσχυση του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) - οργανισμού που ιδρύθηκε το 2016.
- Ενίσχυση καινοτόμου επιχειρηματικότητας και ανάπτυξη Κέντρων Καινοτομίας νέας γενιάς. Ο παραγωγικός μετασχηματισμός θα στηριχθεί σε νέους τεχνολογικούς και ερευνητικούς τομείς στους οποίους υπάρχει κρίσιμη μάζα εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού και επιχειρηματική δραστηριότητα. Αυτό αφορά επιμέρους πεδία σε τομείς όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Ρομποτική, η Πληροφορική, η Βιοτεχνολογία, η Φωτονική, τα Προηγμένα Υλικά, η Νανοτεχνολογία και η Θαλάσσια Έρευνα. Οι τομείς αυτοί διαπερνούν οριζόντια παραδοσιακούς πυλώνες της ελληνικής Οικονομίας όπως η Υγεία και τα Φάρμακα, το Περιβάλλον και η Ενέργεια, οι Μεταφορές και η εφοδιαστική αλυσίδα, οι Επικοινωνίες, η Αγροδιατροφή, ο Πολιτισμός και ο Τουρισμός. Τα Κέντρα Καινοτομίας νέας γενιάς θα έχουν τη μορφή κοινοπραξίας ερευνητικών φορέων με επιχειρήσεις. Ο ιδιωτικός τομέας θα αναλαμβάνει την οικονομική διαχείριση των Κέντρων Καινοτομίας και θα παρέχει υπηρεσίες επώασης (mentoring, coaching) στις νεοφυείς επιχειρήσεις. Ο δημόσιος τομέας θα συμμετάσχει με τη διάθεση κτιριακών υποδομών και τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στην τεχνογνωσία, ερευνητικές υποδομές και υπηρεσίες R&D από τους δημόσιους ερευνητικούς φορείς.

Γ. Δίκαιη Ψηφιακή Μετάβαση

Το διαδίκτυο και οι ψηφιακές τεχνολογίες, ενοποιούν με διαρκώς αυξανόμενους ρυθμούς όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας, αλλάζοντας τον τρόπο ζωής και εργασίας των ανθρώπων. Η πανδημική κρίση ανέδειξε με τον πιο αποκαλυπτικό τρόπο τη νέα ψηφιακή συνθήκη. Αυτές οι αλλαγές, συμβαίνουν σε κλίμακα αλλά και με ταχύτητες που δημιουργούν πολύ σημαντικές ευκαιρίες για την καινοτομία και την ανάπτυξη αλλά και πολύ σημαντικούς κινδύνους ψηφιακού αποκλεισμού ευρέων στρωμάτων του πληθυσμού αλλά και κινδύνους που έχουν να κάνουν με τη μείωση των θέσεων εργασίας εξαιτίας των νέων τεχνολογιών.

Ο ΣΥΡΙΖΑ – Προοδευτική Συμμαχία θεωρεί ότι η αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης για την ψηφιακή μετάβαση πρέπει να έχει δύο βασικές κατευθύνσεις: α) την αξιοποίηση των αναπτυξιακών ευκαιριών σε όλους τους τομείς της οικονομίας και β) την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και την άρση των κάθε είδους ψηφιακών αποκλεισμών που πλήττουν ιδίως τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Η πρώτη κατεύθυνση αφορά την μετάβαση των παραδοσιακών κλάδων της οικονομίας, στη νέα ψηφιακή εποχή με έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Παράλληλα,

η χώρα πρέπει να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες και κίνητρα ώστε ελληνικές επιχειρήσεις με την βοήθεια της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, να έχουν σημαντικό μερίδιο της αγοράς και να παράξουν ψηφιακά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται η ανοικτότητα των δεδομένων ειδικά αυτών που παράγονται για λογαριασμό του δημοσίου και η πρόσβαση όλων στα δεδομένα αυτά. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη συμμετοχή ενός νέου δυναμικού τμήματος των ελληνικών επιχειρήσεων στο φάσμα των νέων ψηφιακών τεχνολογιών στο πλαίσιο της «4ης Βιομηχανικής Επανάστασης» (big data, internet of things, κλπ). Η δεύτερη κατεύθυνση αφορά τη διάχυση του οφέλους από την ψηφιακή μετάβαση στο σύνολο της κοινωνίας και της οικονομίας με οριζόντια έργα και δημόσιες παρεμβάσεις για στήριξη των εργαζομένων, των παιδιών, των νέων και των ειδικών ομάδων του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν εμπόδια ομαλής ένταξης στις νέες ψηφιακές συνθήκες.

Συνεπώς η επιλογή των μέτρων για αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης στηρίζεται σε πέντε κριτήρια:

- δημιουργία ίσων ευκαιριών και η καταπολέμηση κάθε είδους ψηφιακών αποκλεισμών που πλήττουν ιδίως τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.
- αξιοποίηση της νεανικής και μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία ισχυρής εγχώριας δραστηριότητας στον ψηφιακό τομέα
- ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης με στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων
- διασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων και της πλήρους διαφάνειας στην κατασκευή και χρήση ψηφιακών δεδομένων
- ενεργοποίηση όλων των δυνατοτήτων της ψηφιακής τεχνολογίας για την ανάπτυξη των ΜΜΕ σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα σε αυτούς της αγροτικής ανάπτυξης, των παραγωγικών δραστηριοτήτων, της διαχείρισης του περιβάλλοντος και του πολιτισμού.

Η πρόταση της κυβέρνησης για το Ταμείο Ανάκαμψης φαίνεται να υποτιμά το πρόβλημα του ψηφιακού αποκλεισμού, των νέων ψηφιακών ανισοτήτων και των ψηφιακών διακλιμακώσεων. Η κυβέρνηση περιορίζεται στην ενίσχυση της προσφοράς των ψηφιακών προϊόντων με κυρίως ωφελούμενες τις πολυεθνικές επιχειρήσεις του κλάδου. Δεν μεριμνά με οργανωμένο τρόπο για την αναβάθμιση του ρόλου των ελληνικών επιχειρήσεων του ψηφιακού τομέα και δεν εστιάζει επαρκώς στην πλευρά της ζήτησης.

Δράσεις που αφορούν άμεσα επιχειρήσεις – εργαζόμενους – πολίτες

1. Εξασφάλιση πρόσβασης στο διαδίκτυο και στις διαδικασίες τηλεκαίτευσης και τηλεκατάρτισης στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ιδιαίτερα στις οικογένειες χαμηλού εισοδήματος με παιδιά σχολικής ηλικίας, στους άνεργους και στα άτομα που χρήζουν ειδικής φροντίδας και παρακολούθησης. Η παρέμβαση συμπεριλαμβάνει τον απαραίτητο εξοπλισμό και διασφάλιση σταθερής ή/και ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο.
2. Συνδυασμός φορολογικών κινήτρων και χρηματοδοτικών εργαλείων στις ΜΜΕ για υλοποίηση επενδύσεων στον ψηφιακό τομέα. Οι επενδύσεις αυτές αφορούν σε ψηφιακό εξοπλισμό, λογισμικό και εκσυγχρονισμό διαδικασιών προκειμένου να ανταποκριθούν οι ΜΜΕ στις απαιτήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού και να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους. Αφορά το σύνολο των ΜΜΕ. Ειδικότερα για επενδύσεις υψηλής καινοτομίας και ρίσκου σε περιοχές της λεγόμενης 4^{ης} ΒΕ (big data, artificial intelligence, internet of things) υψηλού ρίσκου προκρίνονται κυρίως εργαλεία επιχορηγήσεων και venture capital στο πρότυπο του Equifund που υλοποίησε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ενώ για τις λοιπές επενδύσεις προκρίνονται κυρίως δανειοδοτικά εργαλεία με ευνοϊκούς όρους. Κεντρικό ρόλο για τον σκοπό αυτό αναλαμβάνει η Αναπτυξιακή Τράπεζα.
3. Ειδικά προγράμματα κατάρτισης/επενδύσεων εργαζομένων και ανέργων για αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων. Την ευθύνη του εκπαιδευτικού υλικού και της εκπαιδευτικής διαδικασίας αναλαμβάνουν Δημόσια Πανεπιστήμια σε συνεργασία με τις Επαγγελματικές Ενώσεις των ΜΜΕ. Αντίστοιχα προγράμματα προκρίνονται και για τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης.
4. Δημιουργία κεντρικής πλατφόρμας ηλεκτρονικού εμπορίου / ψηφιακού μάρκετινγκ / παροχής κυβερνοασφάλειας υπό τη διαχείριση της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων. Αφορά πολύ μικρές

- και μικρές εμπορικές και τουριστικές επιχειρήσεις και στόχο έχει την μείωση του κόστους και την απλοποίηση της διαδικασίας ένταξης των επιχειρήσεων αυτών στον ψηφιακό εκσυγχρονισμό τους.
5. Τροποποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου ώστε να ευνοηθεί ο ανοικτός διαμοιρασμός δεδομένων, η ενίσχυση της χρήσης του ελεύθερου λογισμικού από το σύνολο του δημοσίου τομέα και να αξιοποιηθούν τα δημόσια δεδομένα. Δημιουργία ολοκληρωμένου ρυθμιστικού πλαισίου για πεδία της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης και των νέων τεχνολογιών, όπως είναι η τεχνητή νοημοσύνη και η βιοτεχνολογία, στα οποία εγείρονται ζητήματα διανοητικής ιδιοκτησίας και ηθικής.
  6. Ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας και της προστασίας προσωπικών δεδομένων σε όλο το φάσμα των ψηφιακών υπηρεσιών.
  7. Ενίσχυση των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων για την παραγωγή σύγχρονου οπτικοακουστικού περιεχόμενου (με πρότυπες τεχνολογίες augmented reality (AR) και virtual reality (VR)) για την προώθηση του τουριστικού τους προϊόντος και προβολή του υλικού σε τουριστικές πλατφόρμες. Η ψηφιοποίηση γίνεται με συγκεκριμένα πρότυπα, τεχνικές προδιαγραφές και μεθοδολογίες ώστε να παραχθεί ομογενοποιημένο αποτέλεσμα.

Δράσεις Ενίσχυσης των ψηφιακών υποδομών

1. Επέκταση του δικτύου οπτικών ινών σε νησιά και λοιπές απομακρυσμένες περιοχές ώστε να καλυφθεί το 100% της ελληνικής επικράτειας. Τα έργα θα υλοποιηθούν με σύμπραξη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.
2. Μετάβαση στα ασύρματα δίκτυα πέμπτης γενιάς (5G). Οι βασικές επενδύσεις σε υποδομές για τη μετάβαση αυτή θα γίνουν από τον ιδιωτικό τομέα. Η δημόσια χρηματοδότηση θα κατευθυνθεί σε επιλεκτικές παρεμβάσεις για επέκταση του ασύρματου δικτύου 5G στους βασικούς ευρωπαϊκούς μεταφορικούς διαδρόμους (στο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών της χώρας) προκειμένου να στηριχθεί το εγχώριο παραγωγικό σύστημα και οι μεταφορές.
3. Επιδότηση υποδομών οπτικών ινών σε κτίρια (κατοικίες ή επαγγελματικά κτίρια) με στόχο την ενίσχυση της ζήτησης και την επιτάχυνση των αντίστοιχων ιδιωτικών επενδύσεων (Fiber to the Building, Fiber to Business).

Δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού της Δημόσιας Διοίκησης

1. Ευρύ πρόγραμμα απλοποίησης διοικητικών διαδικασιών και ψηφιοποίησης σε όλο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης. Σκοπός είναι η καταγραφή των διαδικασιών και η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων απλοποίησής τους (μειώνοντας ενδιάμεσα περιττά βήματα καταργώντας επικαλύψεις αρμοδιοτήτων κλπ) με στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας και τη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Στη συνέχεια η παράλληλα οι απλουστευμένες διαδικασίες ψηφιοποιούνται για να εξασφαλιστεί ακόμα μεγαλύτερο επίπεδο αποτελεσματικότητας.
2. Αναβάθμιση του δυναμικού της δημόσιας διοίκησης με προσλήψεις νέων επιστημόνων υψηλής εξειδίκευσης και προσόντων μέσω ΑΣΕΠ έναντι ισάριθμων αποχωρήσεων μέσω διαδικασιών εθελουσίας εξόδου.
3. Δημιουργία δικτύου τηλεϊατρικής – διασύνδεση Νοσοκομείων και Πρωτοβάθμιων δομών Υγείας, αναβάθμιση του Εθνικού Δικτύου Τηλεϊατρικής (ΕΔιΤ), διασύνδεση νησιών και απομακρυσμένων περιοχών με μισθωμένες γραμμές.
4. Ολοκλήρωση του Κεντρικού Συστήματος Ηλεκτρονικής Διακίνησης Εγγράφων (Κεντρικό ΣΗΔΕ). Επί ΣΥΡΙΖΑ έχει δρομολογηθεί η πρώτη φάση του έργου που αφορά την επικοινωνία μεταξύ των φορέων της κυβέρνησης και απομένει η δεύτερη φάση του έργου που αφορά την επικοινωνία της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Στόχος του έργου είναι η μειωμένη φυσική παρουσία και η βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης.
5. Αναβάθμιση Cloud υπηρεσιών του Δημοσίου τομέα, με επέκταση χωρητικότητας δημοσίων Data Centers (servers)
6. Περαιτέρω αναβάθμιση του κόμβου Διαλειτουργικότητας του δημοσίου που επιτρέπει την επικοινωνία μεταξύ όλων των ψηφιακών συστημάτων / μητρώων της Δημόσιας Διοίκησης (φορείς Κεντρικής Κυβέρνησης, ΟΤΑ κλπ)

7. Δημιουργία Δικτύου Έξυπνων Πόλεων (Smart Cities) σε συνεργασία με τους Δήμους όλης της χώρας με στόχο την υλοποίηση συστημάτων που βοηθούν την επικοινωνία του δήμου με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, υποστηρίζουν τους δήμους σε βασικές διοικητικές και οικονομικές τους λειτουργίες, στη διαχείριση του στόλου των οχημάτων τους (Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, Μέσα Συλλογής Απορριμμάτων κλπ) και στις θέσεις στάθμευσης, στη διαχείριση λειτουργιών όπως η ύδρευση και η άρδευση, ο δημόσιος φωτισμός κλπ.
8. Επέκταση της τηλεματικής και του ηλεκτρονικού εισιτηρίου στις μεταφορές με την προσθήκη δυνατότητας για συνδυασμένες μεταφορές. Δύο έργα της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ήδη υλοποιούνται, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ΟΑΣΘ και το ηλεκτρονικό εισιτήριο και τηλεματική σε αστικά και υπεραστικά ΚΤΕΛ.

Δ. Κοινωνική Συνοχή και Ανθεκτικότητα

Η πανδημία του COVID-19 έχει αναδείξει με τον πιο πρόδηλο τρόπο τη σημασία του κοινωνικού κράτους στη συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων. Η υγεία και η κοινωνική φροντίδα, έχουν αποκτήσει στη συλλογική συνείδηση την αξία που πραγματικά έχουν. Ταυτόχρονα αναδεικνύεται εκ νέου η θεώρηση της παιδείας και του πολιτισμού ως συλλογικών αγαθών, ως πεδίων καλλιέργειας της δημοκρατικής συνείδησης και ως βασικών εργαλείων κοινωνικής ενσωμάτωσης και εξέλιξης. Κοινωνικά κράτος και συλλογικά αγαθά, κρατούν ζωντανές τις κοινότητες των ανθρώπων, τους παρέχουν ασφάλεια ενώ ταυτόχρονα ενισχύουν τις δυνατότητες και τις προοπτικές τους. Η οικοδόμηση ενός κοινωνικού κράτους πρόνοιας είναι απαραίτητη για την διεύρυνση των δικαιωμάτων των πολιτών. Μόνο μέσου αυτού μπορούμε ως κοινωνία να εξασφαλίσουμε σε κάθε άνθρωπο το δικαίωμα του στην υγεία, στη μόρφωση, στη στέγη, στην οικογένεια.

Οι δαπάνες σε αυτούς τους τομείς έχουν επιπλέον έντονα αναπτυξιακά οφέλη και συνιστούν επένδυση με εξαιρετικά σημαντικές αποδόσεις στο μέλλον. Η επένδυση για την βελτίωση της παιδείας αυξάνει την παραγωγικότητα της οικονομίας, η επένδυση στην υγεία και την πρόληψη πετυχαίνει το ίδιο βελτιώνοντας την υγεία του πληθυσμού και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων ενώ η επένδυση στην κοινωνική πρόνοια μειώνει αποτελεσματικά τις ανισότητες, ενισχύει την κοινωνική συνοχή, μειώνει την σχολική διαρροή και αυξάνει την συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Τέλος ο πολιτισμός και η δημιουργία αναγνωρίζονται ως βασικοί αναπτυξιακοί πυλώνες.

Συνεπώς, οι δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν την ενότητα, την ίδια στιγμή που διευρύνουν τα δικαιώματα των πολιτών και συμβάλουν στην κοινωνική συνοχή αντιμετωπίζοντας τις ανισότητες, συνιστούν και μία σημαντική επένδυση για το μέλλον. Είναι αναγκαίες για την επίτευξη μιας δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης για όλους και όλες.

Υγεία

Η πανδημία πρέπει να αποτελέσει την αφορμή για μια μεγάλη επένδυση σε ένα νέο Δημόσιο Σύστημα Υγείας, με προτεραιότητα την καθολική και ισότιμη πρόσβαση των πολιτών, την ποιοτική φροντίδα, την ανάπτυξη νέων αποτελεσματικών υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις αναδυόμενες υγειονομικές ανάγκες και στο αίτημα της «θωράκισης» των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας της χώρας. Κρίσιμη προϋπόθεση για μια προοδευτική πολιτική υγείας που μειώνει ανισότητες και ενισχύει τις δημόσιες δομές υγείας, είναι η δραστική αύξηση των δημόσιων δαπανών υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ (συγκλίνοντας με τον ευρωπαϊκό Μ.Ο. που είναι 7%) . Αυτό συνεπάγεται πρωτίστως 15.000 νέες προσλήψεις μόνιμου προσωπικού, αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των μονάδων υγείας, αναμόρφωση του μισθολογίου των γιατρών και των υπόλοιπων εργαζομένων του ΕΣΥ, ειδικά κίνητρα για τις άγονες και νησιωτικές περιοχές, με στόχο την ενδυνάμωση του Δημόσιου Συστήματος, την αντιστροφή του brain drain των νέων επιστημόνων και τη διασφάλιση της εργασιακής προοπτικής των σημερινών συμβασιούχων.

Σε αυτή την κατεύθυνση η χώρα οφείλει να αξιοποιήσει όλες τις διαθέσιμες δυνατότητες που παρέχονται από τακτικά ή έκτακτα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ. Οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης μπορούν να υπηρετήσουν σημαντικές πτυχές αυτής της στρατηγικής, ιδίως στους τομείς του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης και των πολιτικών κοινωνικής συνοχής, της πράσινης μετάβασης

και του ψηφιακού μετασχηματισμού. Αυτό προϋποθέτει συγκροτημένο σχέδιο και όχι γενικόλογες εξαγγελίες, όπως αυτές που περιέχονται στο «Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» της κυβέρνησης. Η δική μας απάντηση στις Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) που σχεδιάζει η κυβέρνηση για να ευνοήσει το άνοιγμα του ΕΣΥ στην αγορά και την ιδιωτικοποίηση ζωτικών και κερδοφόρων λειτουργιών του, είναι ένα εκτεταμένο πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενων δημοσίων επενδύσεων εστιασμένο στις υποδομές, στη στελέχωση και στις υπηρεσίες του Δημόσιου Συστήματος Υγείας.

Άξονες ενός προοδευτικού σχεδίου για το νέο Δημόσιο Σύστημα Υγείας, που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης είναι:

Άξονες του εναλλακτικού σχεδίου για την ανάπτυξη του νέου ΕΣΥ, οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτηθούν από Ταμείο Ανάκαμψης είναι:

Α) Άξονας αναβάθμισης των δημόσιων δομών – ανάπτυξης νέων υπηρεσιών του ΕΣΥ – αναδιοργάνωσης των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, και ειδικότερα:

- Ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης στην ΠΦΥ και του θεσμού του οικογενειακού γιατρού, με στόχο την πλήρη κάλυψη ανάπτυξη των Τοπικών Μονάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) σε όλη τη χώρα. Ανάπτυξη πολυδύναμων ΚΥ Αστικού Τύπου 24ωρης λειτουργίας στα μεγάλα αστικά κέντρα, με αναβαθμισμένη στελέχωση, εξοπλισμό και λειτουργία.
- Δίκτυο ολοκληρωμένης υγειονομικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας στην κοινότητα: Ανάπτυξη υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας από τις δομές ΠΦΥ (Κέντρα Υγείας και ΤΟΜΥ) σε συνέργεια με τις Κινητές Ομάδες Υγείας (ΚΟΜΥ) και τις κοινωνικές δομές των ΟΤΑ (Βοήθεια στο Σπίτι). Διευρυμένο δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας για την κάλυψη των νέων αναγκών που δημιουργεί η πολλαπλή(υγειονομική-οικονομική-κοινωνική) κρίση.
- Θεσμική και λειτουργική αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας. Συγκρότηση σύγχρονου και αποτελεσματικού μηχανισμού επιδημιολογικής επιτήρησης των μεταδοτικών νοσημάτων, αποκέντρωση και περιφερειακή ανάπτυξη των υπηρεσιών του ΕΟΔΥ, ενίσχυση των Περιφερειακών Εργαστηρίων Δημόσιας Υγείας.
- Κινητές Ομάδες Υγείας για υπηρεσίες ΠΦΥ σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές, με διεπιστημονική σύνθεση, που θα υποστηρίζουν περιοδικά τους γιατρούς των Κέντρων Υγείας και των Περιφερειακών Ιατρείων της περιοχής ευθύνης τους. Στοχεύουν στην ολοκληρωμένη υγειονομική φροντίδα κυρίως κατοίκων της υπαίθρου που έχουν χρόνια προβλήματα υγείας και δυσκολία πρόσβασης στις δημόσιες δομές υγείας.
- Σχολική Υγεία: Υπηρεσίες πρόληψης και προαγωγής υγείας στο Σχολείο. Καθιέρωση του θεσμού του σχολικού νοσηλευτή σε όλα τα σχολικά συγκροτήματα της χώρας, με προτεραιότητα στις δομές της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.
- Αναβάθμιση της δημόσιας οδοντιατρικής φροντίδας -Υλοποίηση συστηματικού προληπτικού προγράμματος για τη στοματική υγεία του συνόλου του παιδικού πληθυσμού – Καθιέρωση και εφαρμογή του θεσμού του «οδοντιάτρου υπηρεσίας υπαίθρου» για τα Κέντρα Υγείας όλης της χώρας.
- Εθνικό Σχέδιο για την Αποκατάσταση. Ανάπτυξη δημόσιων υπηρεσιών αποθεραπείας-αποκατάστασης και Ειδικής Αγωγής σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα της χώρας
- Εθνικό Σχέδιο για την ολιστική αντιμετώπιση του καρκίνου (πρόληψη, έγκαιρη διάγνωση, θεραπεία, πρόσβαση στην Ιατρική Ακριβείας, φροντίδα τελικού σταδίου), μέσω του Εθνικού Ινστιτούτου Νεοπλασιών (ΕΙΝΕ).
- Γηριατρική και ανακουφιστική φροντίδα, δημόσιες δομές για άτομα με άνοια και νόσο Alzheimer
- Δημόσιες υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας και υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, πολιτικές ενίσχυσης του φυσιολογικού τοκετού και του μητρικού θηλασμού

- Ανάπτυξη διευρυμένου δικτύου κοινοτικών υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας και Δημόσιες Πολιτικές για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων – ενίσχυση μορφών κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας (ΚΟΙΣΠΕ, ΚΟΙΣΕΝ) για την κοινωνική επανένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και εξαρτήσεων.

Β) Άξονας Πράσινης Μετάβασης

- Εθνικό Σχέδιο Αναβάθμισης των υποδομών Υγείας. Σταδιακή ενεργειακή αναβάθμιση των «γερασμένων» κτιριακών υποδομών και του ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού των νοσοκομείων, ΚΥ, ΚΕΦΙΑΠ, δομών Ψυχικής Υγείας και λοιπών δημόσιων δομών υγείας, ανάπτυξη νέων νοσοκομείων (ΒΑ Αττική), ανανέωση του στόλου του ΕΚΑΒ με ασθενοφόρα χαμηλών ρύπων (ηλεκτρικά ή/και υβριδικά)

Γ) Άξονας Ψηφιακού μετασχηματισμού του ΕΣΥ

- Ολοκλήρωση και καθολική εφαρμογή του Ατομικού Ηλεκτρονικού Φακέλου Υγείας (ΑΗΦΥ), σε διασύνδεση με το Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης και τα Μητρώα Ασθενών
- Ολοκληρωμένη διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων ανάμεσα στα διαφορετικά επίπεδα και δομές του συστήματος υγείας
- Δημιουργία Οργανισμού Αξιολόγησης Ιατρικής Τεχνολογίας (ΗΤΑ) για την αξιολόγηση των νέων φαρμάκων, εμβολίων, ιατροτεχνολογικών προϊόντων και των σύγχρονων διαγνωστικών και θεραπευτικών πράξεων.

Παιδεία

Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των βασικών υποδομών του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος διαμορφώνει ένα ευνοϊκό δημόσιο χώρο για την ανάπτυξη ενός άλλου κοινωνικού ρόλου της Παιδείας.

Α. Ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης. Αν και η ψηφιακή εκπαίδευση δεν είναι υποκατάστατο της δια ζώσης εκπαίδευσης, εντούτοις πρέπει να λειτουργήσει συμπληρωματικά, και με νέα εργαλεία:

- Αναμόρφωση και προσαρμογή των προγραμμάτων και του περιεχομένου σπουδών, από το δημοτικό έως το Λύκειο. Δημιουργία ψηφιακών μαθημάτων.
- Εκπαίδευση των εκπαιδευτών της ψηφιακής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες και κατά τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου των εκπαιδευτικών.
- Διασφάλιση πρόσβασης των μαθητών και των εκπαιδευτικών στην ψηφιακή εκπαίδευση (σύνδεση στο διαδίκτυο και εξοπλισμός)
- Αναβάθμιση του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου, του Ψηφιακού Εξοπλισμού των Σχολείων και δημιουργία δημόσιας, δωρεάν και ασφαλούς πλατφόρμας σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης διασφαλίζοντας τη καθολικότητα πρόσβασης.
- Αυτονομία Πανεπιστημιακών δικτύων και ψηφιακών υπηρεσιών.

Β. Η πανδημία ανέδειξε την κτηριακή ανεπάρκεια και ακαταλληλότητα των σχολείων. Στόχος ενός προγράμματος της αναβάθμισης των σχολικών κτιριακών υποδομών πρέπει να είναι η αύξηση της ανθεκτικότητας του κτιριακού αποθέματος απέναντι σε κάθε κίνδυνο (υγειονομικοί κίνδυνοι, κλιματική αλλαγή, φυσικές καταστροφές, σεισμοί), η ενεργειακή αποδοτικότητα και εξοικονόμηση και η μείωση των μαθητών ανά τάξη:

- Ενιαίο στον σχεδιασμό και αποκεντρωμένο στη μελέτη και κατασκευή, πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των υπάρχοντων σχολικών κτιρίων ώστε να επιλύονται ταυτόχρονα προβλήματα γήρανσης των κτιριακών υποδομών, με παρεμβάσεις βιοκλιματικού εξοπλισμού και ενεργειακής αναβάθμισης, αντισεισμική θωράκιση, δημιουργία κατάλληλων χώρων οριζόντιων δραστηριοτήτων (αθλητισμός, πολιτισμός, εργαστήρια κλπ). καθώς και πρόγραμμα νέων κτιριακών υποδομών όπου παρουσιάζονται κενά (πχ στην Ειδική Αγωγή, στην Προσχολική Αγωγή κλπ)

Γ. Πρόγραμμα Φοιτητικών Εστών

- Ειδικό πρόγραμμα απαιτείται για την ανασυγκρότηση του συστήματος φοιτητικής μέριμνας. Η οργανωμένη δημόσια φοιτητική στέγη σήμερα χαρακτηρίζεται ανεπαρκής. Το 60 – 65% των φοιτητών σπουδάζει σε περιφέρεια άλλη από αυτή της οικογενειακής στέγης ενώ οι διατιθέμενες «κλίνες» δεν είναι παραπάνω από 15.000. Προκρίνουμε ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα τριπλασιασμού φοιτητικών Κατοικιών (περίπου 50.000 θέσεις μαζί με τις υφιστάμενες) στο πρότυπο του σχεδιασμού που είχε ξεκινήσει επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ.

Δ. Πρόσθετες δράσεις για την παιδεία

- Ένταξη των ξένων γλωσσών στο σχολικό πρόγραμμα με κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, ώστε με την ολοκλήρωση της 12ετούς εκπαίδευσης οι μαθητές να έχουν πλήρεις γνώσεις της αγγλικής γλώσσας.
- Ένταξη προσφυγοπαίδων στις δομές εκπαίδευσης, δημιουργία ειδικών προπαρασκευαστικών τάξεων, προγράμματα ελληνομάθειας και εγκοινωνισμού για τον προσφυγικό και μεταναστευτικό πληθυσμό και αναβάθμιση δεξιοτήτων.
- Σύνδεση εκπαίδευσης και πολιτισμού μέσω της δημιουργίας δικτύου βιβλιοθηκών σε όλη τη χώρα οι οποίες θα λειτουργούν ταυτόχρονα και ως σχολικές και ως τοπικές βιβλιοθήκες.
- Συνολικός επανασχεδιασμός της επαγγελματικής και τεχνολογικής εκπαίδευσης από τις διευθύνσεις σχολές κατάρτισης έως το Πανεπιστήμιο με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων (Reskill and upskill) στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας. Η επαγγελματική εκπαίδευση είναι μέρος της δημόσιας εκπαίδευσης και δεν πρέπει να αποκόπτει τους σπουδαστές της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης από τις ανθρωπιστικές σπουδές, τις κοινωνικές επιστήμες και την ιστορία.

Κοινωνική Πρόνοια - Αλληλεγγύη

Ο ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία εγγυάται την καθολική φροντίδα και την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών σε κάθε φάση της ζωής τους ειδικά στις περιόδους με αυξημένες ανάγκες λόγω φτώχειας, αναπηρίας, ανηλικότητας, γήρανσης, οι οποίες δημιουργούν συνθήκες ανισότητας.

Η πανδημία απέδειξε ότι απαιτείται ισχυρό προνοιακό κράτος για την κοινωνική πλειοψηφία και όχι μόνο για την ακραία φτώχεια. Οι δαπάνες της πρόνοιας είναι αναπτυξιακές και αφορούν τομείς έντασης εργασίας. Σήμερα είναι 2% του ΑΕΠ. Οφείλουν να συγκλίνουν στον ΕΕ Μ.Ο. 4,1% την επόμενη τριετία.

Η καθολική φροντίδα και η αξιοπρεπής διαβίωση όλων με ένα τρίπτυχο:

A. Νέο δίκτυο ασφάλειας. Ανταποκρίνεται με ευελιξία στις ενδογενείς και εξωγενείς κρίσεις, δίδεται σε όσους το επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης τίθεται σε κίνδυνο. Είναι εξέλιξη του Εισοδήματος Έκτακτης Ανάγκης, συνδυάζεται με την πρόσβαση σε βασικά αγαθά (στέγη, ρεύμα, νερό, internet) και την αγορά εργασίας.

B. Παροχές και επιδόματα για το παιδί, τον ανάπηρο και τον ηλικιωμένο.

Γ. Υπηρεσίες φροντίδας υψηλού επιπέδου που ελέγχονται και αξιολογούνται από τον Ψηφιακό Βραχίονα Κοινωνικής Αλληλεγγύης που συντονίζει Κράτος και Αυτοδιοίκηση.

Το τρίπτυχο εξειδικεύεται στους εξής στόχους και δράσεις:

Στόχος A: Καταπολέμηση ανισοτήτων, προώθηση κοινωνικής συνοχής, μείωση των δεικτών Gini, φτώχειας και παιδικής φτώχειας και Οικονομικά Προσιτή Κοινωνική Κατοικία

- Δράση Α1: Νέο Κοινωνικό Εισόδημα
- Δράση Α2: Δίκτυο Οικιστικών Μονάδων για μη έχοντες, δημόσιους λειτουργούς και φοιτητές σε περιοχές με έλλειψη στέγης.

Στόχος Β: Καθολικό σύστημα υποστήριξης του παιδιού και κάθε εργαζόμενης και άνεργης μητέρας (του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα), από τη στιγμή που λήγει η άδεια τοκετού στις μητέρες του παιδιού μέχρι την ενηλικίωσή του. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία και χρηματοδότηση δομών υποδοχής των παιδιών σε όλη τη χώρα. Ισοτιμία και αυτονομία των ΑμεΑ. Αυτόνομη και ενεργητική συμμετοχή των ηλικιωμένων στην κοινότητα.

- Δράση Β1: Διεύρυνση όλων των παροχών για το παιδί (π.χ. σχολικά γεύματα), δωρεάν πρόσβαση στον αθλητισμό και τον πολιτισμό για τα παιδιά υποχρεωτικής εκπαίδευσης με εμβληματική δράση την παροχή ειδικού voucher για εκτός σχολείου αθλητικές και πολιτισμικές δραστηριότητες
- Δράση Β2: Διασφάλιση φυσικής και ψηφιακής προσβασιμότητας, παροχή φροντιστή αναπήρου με κλιμακούμενη παρουσία και προώθηση της ένταξης στην κοινωνική ζωή και εργασία με εμβληματική δράση τη δημιουργία Στεγών Υποστηριζόμενης και Ανεξάρτητης Διαβίωσης (ΣΥΔ και ΣΑΔ) πλήρως προσβάσιμων με χαμηλό ενεργειακό αποτύπωμα.
- Δράση Β3: Παροχή δωρεάν υπηρεσίας εντοπισμού και τηλεϊδοποίησης, ώστε οι ηλικιωμένοι να προσφεύγουν όλο το 24ωρο.

Στόχος Γ: Συγκρότηση του δημόσιου ψηφιακού βραχίονα κοινωνικής αλληλεγγύης

- Δράση Γ1: Διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των φορέων παροχής υπηρεσιών πρόνοιας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και τροφοδότηση των δεδομένων στην ψηφιακή πλατφόρμα του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Πολιτισμός

Προτείνονται οι ακόλουθοι άξονες χρηματοδότησης για τον Τομέα του Πολιτισμού:

Α. «Ταμείο Πολιτιστικής και Δημιουργικής Οικονομίας» στην Αναπτυξιακή Τράπεζα με κεφάλαιο κίνησης για τις μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα (μικροπιστώσεις και εγγυοδοσία), προγράμματα επιχειρηματικών συμμετοχών, υποστήριξη για ευρωπαϊκά προγράμματα όπως το Creative Europe.

Β. «Πολιτισμός Παντού» με Δίκτυο Κέντρων Πολιτισμού και πολιτιστικές εκδηλώσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Γ. Ισχυρή στήριξη της δημιουργίας και της εγχώριας κινηματογραφικής παραγωγής. Ενίσχυση των διεθνών συνεργασιών και της διεθνούς προβολής και διανομής της εγχώριας κινηματογραφίας.

Δ. Χρηματοδοτικά και άλλα κίνητρα για την προσέλκυση διεθνών παραγωγών οπτικοακουστικών έργων με όρους δημιουργίας προστιθέμενης αξίας.

Ε. «Λόγος – Βιβλίο – Πολιτισμός», εμπλουτισμός και αναβάθμιση των βιβλιοθηκών και του ρόλου τους, ενίσχυση της εκδοτικής παραγωγής, διεθνής προβολή του ελληνικού βιβλίου, προγράμματα μετάφρασης ελληνικών βιβλίων στο εξωτερικό.

ΣΤ. «Πολιτισμός και Δημόσιος Χώρος» Χρηματοδότηση εικαστικών έργων και παρεμβάσεων στο αστικό τοπίο.

Ζ. «Πολιτιστική Κληρονομιά». Αναβάθμιση εξυπηρέτησης επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους – μουσεία, ριζική ανανέωση των εκθεμάτων των πωλητηρίων μέσω της σύνδεσης της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία.

Ε. Περιφερειακή Συνοχή – Αναζωογόνηση πόλεων και υπαίθρου

Η περιφερειακή ανάπτυξη αποτελεί στόχο συνομολογημένο από όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Ο τρόπος όμως που προσεγγίζεται το ζήτημα, η μεθοδολογία που ακολουθείται και κυρίως και πρωτίστως, τα αποτελέσματα που επιδιώκονται να επιτευχθούν, δείχνουν τις τεράστιες διαφορές στην στρατηγική: από τη μία, μια λογική επιβολής «από τα πάνω» αναπτυξιακών στόχων και προτεραιοτήτων και τις τοπικές κοινωνίες απούσες ουσιαστικά από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τα κρίσιμα ζητήματα που τις αφορούν άμεσα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ αντιλαμβάνεται την τοπικότητα και την ενίσχυση της εθνικής εδαφικής συνοχής, τη μείωση των περιφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις πόλεις και την αναζωογόνηση της υπαίθρου, ως κεντρικούς στόχους στο πλαίσιο της συνολικής Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην τοπική και περιφερειακή διάσταση της αναπτυξιακής στρατηγικής, στην αναζωογόνηση των τοπικών κοινοτήτων και στη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών μέσω της αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό για την αξιοποίηση των αναπτυξιακών κονδυλίων. Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης έχει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της εγγύτητας και της άμεσης επαφής με τον πολίτη, της γνώσης των ελλείψεων και των αναπτυξιακών κενών. Πρέπει να στηριχθεί τεχνικά και διοικητικά ώστε να αποκτήσει τους αναγκαίους μηχανισμούς προκειμένου να απορροφήσει τους πόρους αυτούς έγκαιρα και στοχευμένα προς όφελος του πολίτη.

Στον άξονα αυτό εντάσσεται ο τομέας της Αγροτικής Ανάπτυξης ως βασικός πυλώνας της αναζωογόνησης της υπαίθρου.

Αγροτική Ανάπτυξη

Ο στρατηγικός μας προσανατολισμός στοχεύει: α) στη βελτίωση, από άποψης αποδοτικότητας, του μοντέλου της εντατικής, μαζικής παραγωγής που εντοπίζεται σε συγκεκριμένες περιοχές και καλλιέργειες της χώρας, στηρίζεται από τις επιδοτήσεις αλλά χαρακτηρίζεται από χαμηλές τιμές και ισχυρό διεθνή ανταγωνισμό, και β) στη μετατόπιση προς το μοντέλο της παραγωγής προϊόντων ποιότητας και ταυτότητας, γεωγραφικών ενδείξεων και οργανικής γεωργίας, ασφάλειας και πιστοποίησης. Προϊόντα στα οποία μπορεί να εντοπιστεί και το συγκριτικό πλεονέκτημα της ελληνικής γεωργίας. Στο πλαίσιο αυτό προτείνουμε:

- Ειδικό πρόγραμμα δημογραφικής ανανέωσης του αγροτικού πληθυσμού, με στόχο τη σημαντική βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού, με ένα ειδικό σχέδιο παρεμβάσεων που περιλαμβάνει την διαδοχή στη γεωργία με κατάλληλες θεσμικές αλλαγές και αξιοποίηση της δημόσιας αγροτικής γης, με πολιτική επενδυτικών κινήτρων, ανάπτυξη κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων και φορολογικών κινήτρων.
- Νέο θεσμικό πλαίσιο για την ανασύνταξη των συνεταιρισμών, ανάπτυξη των ομάδων παραγωγών και κοινωνικής οικονομίας. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ενίσχυση των δικτύων καθετοποίησης και δημιουργίας αλυσίδων αξίας καθώς και παροχή φορολογικών κινήτρων.
- Εκπόνηση, προσαρμογή και εφαρμογή Εθνικών, Ευρωπαϊκών και Διεθνών συστημάτων ποιότητας για την διασφάλιση και προαγωγή της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων με προστασία της προέλευσης και της ταυτότητάς της, με την παροχή ειδικών κινήτρων και τεχνογνωσίας σε συνεργασία με τα ελληνικά πανεπιστήμια προς αυτήν την κατεύθυνση.
- Ενιαίο Εθνικό λειτουργικό σύστημα διαχείρισης γνώσης, κατάρτισης, έρευνας, καινοτομίας, ψηφιοποίησης της γεωργίας (ευφυής γεωργία), νέων τεχνολογιών και γεωργικών συμβουλών.
- Εθνικό σχέδιο ενίσχυσης της τοπικής παραγωγής με σύντομες αλυσίδες αξίας (short value chains) και μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Χωρικός Σχεδιασμός

- Ολοκλήρωση του χωρικού σχεδιασμού (Τοπικά Χωρικά Σχέδια) και του χωροταξικού σχεδιασμού.

- Ολοκλήρωση Κτηματολογίου, Δασικών Χαρτών, οριοθέτηση ρεμάτων και φυσικών ροών ποταμών, περιοχών Natura αιγιαλού και παραλιών.
- Πλήρης ψηφιοποίηση και ελεύθερη πρόσβαση σε γεωχωρικά και περιβαλλοντικά δεδομένα, κατά τα πρότυπα του Ευρ. Οργανισμού Περιβάλλοντος

Υποδομές

- Βελτίωση, μέσω έξυπνων δικτύων και συστημάτων, της υδροδότησης και άρδευσης σε όλη τη χώρα, με στόχο τη μείωση των απωλειών στα δίκτυα, την εξοικονόμηση ενέργειας και τη βέλτιστη χρήση νερού.
- Ολοκλήρωση όλων των έργων συλλογής και αποχέτευσης αστικών λυμάτων μέσω και του Εθνικού Σχεδίου Λυμάτων και προώθηση της επαναχρησιμοποίησης υδάτων σε στοχευμένους τομείς και περιοχές (άρδευση αστικού πρασίνου, βιομηχανία, λιμένες).
- Ολοκληρωμένη διαχείριση Στερεών Αποβλήτων με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας
- Επενδυτικό πρόγραμμα τοπικών υποδομών για την πολιτική προστασία και την στήριξη του πρωτογενούς τομέα (αντιπλημμυρικά, αρδευτικά, εγγειοβελτιωτικά, αγροτικοί δρόμοι)
- Ολοκλήρωση δικτύου υποδομών μεταφορών με έμφαση στην κάλυψη των κενών στις συνδέσεις μεταξύ λιμανιών, αεροδρομίων, βιομηχανικών-τουριστικών-πολιτιστικών ζωνών και του βασικού δικτύου αυτοκινητοδρόμων.

Λοιπές δράσεις

- Ενίσχυση ίδρυσης Ενεργειακών Κοινοτήτων για την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ με τη συμμετοχή και την πρωτοβουλία των Δήμων
- Ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (προγράμματα υποδομών που διευκολύνουν την κίνηση πεζών, ΑΜΕΑ, ποδηλάτων κλπ).
- Αναζωογόνηση του ιστορικού κτιριακού αποθέματος (χρηματοδοτικά κίνητρα για την αποκατάσταση και επανάχρηση μνημείων και διατηρητέων κτιρίων) Αντιμετώπιση του προβλήματος των εγκαταλελειμμένων κτιρίων.
- Στήριξη νησιωτικότητας (Μεταφορικό Ισοδύναμο).
- Χρηματοδοτική στήριξη υφιστάμενης και παροχή κινήτρων για νέα μικρομεσαία επιχειρηματικότητα σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές (έμφαση δίνεται στα μικρά νησιά, τις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές) με στόχο την αύξηση του ενεργού πληθυσμού στις περιοχές αυτές.
- Αναβάθμιση τοπικών αγορών – Επέκταση Προγραμμάτων Open Mall
- Δομές Στήριξης Απομακρυσμένων Περιοχών και πλήρης ψηφιοποίηση των υπηρεσιών των ΚΕΠ που επιτρέπει την από απόσταση εξυπηρέτηση («-e-ΚΕΠ υπαίθρου»).
- Χρηματοδοτική Ενίσχυση ΟΤΑ για άσκηση κοινωνικής πολιτικής με παράλληλη μεταφορά αρμοδιοτήτων (Πρωτοβάθμια Υγεία, Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΔΑΠ, προσχολική αγωγή).